

شتر

کوی گلدفش در حاشیه غربی شهر اهواز، به دلیل نداشتن زیرساخت مناسب در محاصره فاضلاب قرار گرفته است. عکس: سیدخلیل موسوی، مهر

صنفت

حضور در مجمع عمومی انجمن صنفی

قدمی برای حرفه روزنامه‌نگاری

گپسو فغفوری

جمعه، مجمع عمومی انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران به خاطر سلطه کرونا بر تمام زندگی‌مان به‌صورت «اتلاین» برگزار می‌شود. کرونایی‌که روزانه جان ۵۰۰ نفر را می‌گیرد و ۵۰۰ خانواده را عزادار می‌کند و ما همچنان برای زنده‌ماندن در حال تلاش هستیم. زنده‌ماندن و نه زندگی‌کردن! این مجمع از آن جهت مهم است که قرار است به سراسری شدن انجمن روزنامه‌نگاران اتفاق می‌افتد. اتفاقی که شاید یکی از خواسته‌های صنف روزنامه‌نگاری را دربر می‌گیرد تا روزنامه‌نگاران از سراسر ایران زیر یک سقف قرار بگیرند. این مطالبه با همدلی هیئت‌مدیره انجمن صنفی روزنامه‌نگاران ایران تا اینجا رسیده و امید که با نظر مثبت اعضای انجمن صنفی به سرانجام برسد و بتواند در این شرایط که شاید بحرانی‌ترین شرایط برای روزنامه‌نگاری است، مرجع و پایگاهی باشد برای روزنامه‌نگاران.

«شرایط بحرانی» می‌تواند برای توصیف وضعیت کنونی کلمه مناسبی باشد. این روزهای روزنامه‌نگاری در ایران، روزگار عجیبی است، هر روز اتفاقی رخ می‌دهد که مصیبت قبلی را کنار می‌زند تا فردا و بحرانی دیگر. بارش این اتفاقات چنان است که بسیاری به این نتیجه رسیده‌اند اگر هم هدفی داریم فعلا همه آنها را به گوشه‌ای گذاشته‌ایم تا ببینیم چه می‌شود! اما روزنامه‌نگاران که نمی‌توانند این گونه عمل کنند. آنان در میدان هستند و در میان مردم و در فاصله بین مردم و حکومت. آنان باید رازی و گزارشگر اتفاقات باشند. آنان باید از بین وقایع آنچه را به حقیقت نزدیک‌تر است، برای مردم گزارش کنند؛ اما حرکت در مسیر سخت بود، سخت تر هم شد.

آمارهای جهانی هم به این موضوع استناد

www.sharghdaily.ir

پنجشنبه ۹ اردیبهشت ۱۴۰۰
۱۶ رمضان ۱۴۴۲
۲۹ آوریل ۲۰۲۱
سال هجدهم
شماره ۳۹۹۰
۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۳:۰۲
اذان مغرب ۲۰:۰۹
اذان صبح فردا ۴:۴۱
طلوع آفتاب ۶:۱۳

فardashargh@gmail.com

روزنامه‌روا

نور نوشت

قانون اساسی بنیان سیاسی-اجتماعی هر کشور و قوام‌دهنده هر جامعه برای تکیه بر گذشته، پویایی در اکنون و پشتوانه‌ای برای آینده است. جمهوری اسلامی ایران بر همراهی و کنشگری مردم پایه‌ریزی شد و چگونگی همکاری مردم در اداره کارهای جامعه و کشور در چارچوب اصل‌های ۶ و ۷، ۱۰ تا ۱۰۶ به‌روشنی بازگو شده است. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران شوراها اصلی‌ترین بنیان حضور مردم و نمایندگان آنان در همه لایه‌های قدرت هستند. شوراها فراگیرترین ظرفیت واگذاری کارها به خود مردم به‌شمار می‌روند.

شورا هم به‌مثابه روش در اصل‌های ۶ و ۷ و هم به مصداق نهاد مشخص در اصل‌های ۱۰۰ تا ۱۰۶ در قانون اساسی مورد تأکید قرار گرفته است. اگرچه اجرای اصل‌های در پیوند با شوراها با فرازوفرودهای و دیرکردهایی روبه‌رو شد ولی اکنون تجربه‌ای پنج‌دوره‌ای از کار شورا‌های شهری و روستایی و شوراهای فرادست (بخش، شهرستان، استان، عالی استان‌ها) سرمایه‌ای گران‌قدر و زمینه‌ای برای کاستی‌جویی و بهبود است.

شورا نهادی است که باید پر پایه روندی انتخاباتی ساختارمند شود ولی هنگام با برپایی نهاد شورا، اجرای قانون اساسی به پیش‌زمینه‌ای فرهنگی و زمینه‌های مدیریت کلان ملی و محلی نیاز دارد. کالبد شوراها به جان و شخصیت و فرهنگ همکاری، کار گروهی و خرد جمعی معنا می‌یابد. پذیرش پیش‌فرض‌هایی از جمله ایران برای همه مردم، گوناگونی به‌مثابه فرصت و سرمایه و نه تهدید و پویایی اجتماعی برای شورایی‌زیستن بایسته است. پس از بیست‌واندی سال از برپایی شورا‌های اسلامی شهر و روستا امروز در برابر این

هفته‌نوشت

شورا نمود جمهوریت در کشور

برسش هستیم که فراتر از تصویب عوارض و بهای خدمات، بودجه سالانه شهرداری‌ها و مقررات ساختمانی، شوراها چه مسئولیت‌ها، دستاورد‌ها و ساخته‌هایی برای بالنده‌ترکردن فرهنگ همکاری، شورایی‌زیستن و شورایی اداره‌کردن امور داشته‌اند.

آیا نهاد‌های ملی در راستای پرتوان‌ترشدن نهاد شورا کار کرده‌اند یا به ابزار و شیوه‌های گوناگون در بی کاستن از اختیاراتها و مسئولیت‌های شورا برآمده‌اند؟ آیا عزم ملی برای دگرگون‌کردن فرهنگ خودمحموری به فرهنگ همکاری و باهم‌زیستن بوده است، نودها و روندها چگونه بوده است. جامعه شورایی ایران امروز تجربه‌ای پنج‌دوره‌ای از شکست‌ها و پیروزی‌ها، فراز‌ها و فرود‌ها را پشت سر گذاشته است. اگرچه برخی رویکردهای رسانه‌ای کوشیده‌اند شوراها را دچار کژی و کاستی و ناکارا نشان بدهند، در کل شوراها به‌عنوان رکن جمهوریت نظام جمهوری اسلامی ایران، موجب پیشبرد بسیاری از کارهای شهری و روستایی، توسعه خدمت و بهبود کیفیت زندگی مردم بوده‌اند. مانند هر نهاد و جامعه‌ای، درصدی خطاکار و مجرم در این جامعه بوده و خواهند بود ولی این میزان کمتر از یک درصد جامعه شورایی بوده است. شورا نمود جمهوریت در کشور ماست، کاستی‌جویی از کارکردها و ساختار شورا کاری برای بهبود است و می‌تواند راهگشای باشد. شورا فراتر از یک نهاد، به‌مثابه روش باید مورد توجه بیشتری قرار بگیرد. یکی از برجسته‌ترین کارکردهای شوراها فرهنگ‌سازی و تمرین مهارت‌های باهم‌زیستن، شورایی اندیشیدن و شورایی اداره‌کردن امور است. به گمان من راه بهبود رویه‌های و رویکردها در جامعه ما از توان‌افزایی، بالندگی و گسترش شوراها می‌گذرد. شورا یک فرهنگ و شورایی‌کارکردن ویژگی شخصییتی و راهبرد روشی ما می‌تواند باشد. نباید تنها به ایجاد و نگهداشتن ساختارها بسنده کرد، درون‌داشت (محتوا) و فرهنگ شورایی مسئله‌ای بسیار مهم‌تر است.

آشپزخانه

وزارت پرورش ذائقه در آشپزی

سامان موحدی‌راد

می‌کردند و می‌خوردند. هنوز هم در بازارهای سنتی و محلی برخی شهرها ممکن است شما بتوانید نیم‌کیلو جیرجیرک سرخ‌شده را بخردید و در کنار نینرو بخورید. نگاه کلیشه‌ای در آموزش آشپزی هم بسیار مشاهده می‌شود. اغلب دیده می‌شود که علاقه‌مندان به آشپزی بسیار دقیق و مرتب به دنبال دستور پخت‌ها هستند. گوش به‌فرمان پنج‌ایح آشپزی و ویدئوهای آموزشی که می‌گوید اردک کامل را کی لای پياز و شیر بخوابانید و آلوها را کی اضافه کنید. حرقم این نیست که پیروی از دستور پخت‌های کلاسیک اشتباه است یا راه به بیراهه بردن؛ مسئله این است که این دستورها در آشپزی تنها کام اول هستند. شما باید از آن عبور کنید و وارد دنیای بزرگ‌تر آشپزی شوید. امتحان‌کردن دستور پخت‌های کلاسیک و دقیق شدن در مزه‌ها و طعم‌های آزموده این توانایی را به ما می‌دهد که طعم‌های جدید ایجاد کنیم. مثلا اینکه بدانید طعم گشنیز همششین خوبی برای غذای‌های شیرین است. کمک می‌کند که اگر روزی هوس هویج‌پلو کردید، برای طعم‌دارکردن گوشت‌های قلقلی از گشنیز خردشده هم استفاده کنید. درست‌کردن یک تارتلت فرانسوی بی‌نقص و مطابق دستورهای کلاسیک کار ارزشمندی است که ساعت‌های خیره‌خوری در جنوب شرق آسیا را می‌بینند لب ور می‌چینند که این چه کاری است و این چه غذایی است. این همان جایی است که باورهای از پیش تزریق‌شده و کلیشه‌ای راه را برای شما از پیش تعیین کردند که این طعم خوب است یا نه. غافل از اینکه در همین ایران و از سال‌ها پیش تاکنون مردم مناطقی جیرجیرک‌ها را شکار و سرخ

بگذارید. مدام مجبورید نظرات و تحلیل‌های گاه آبدکی شبکه‌های فارسی‌زبان را به‌عنوان نمونه کار خوب ژورنالیستی گوش کنید. برای این ازدست‌رفتن اعتبار و آبرو، تلاش بسیاری شد، بسیاری از افراد حرفه‌ای روزنامه‌نگاری بارها این وضعیت کنونی را به مسئولان گوشزد کردند.

حالا در این شرایط است که انجمن صنفی که در این مدت بارها با تیغ تیز انتقاد روبه‌رو شده است، مجمع عمومی دارد و هیئت‌مدیره جدید می‌تواند گام بلندی برای ایفای نقش روزنامه‌نگاری بردارد. هیئت‌مدیره کنونی با وجود تمام اتفاق‌ها، سنگ‌بنای محکمی را پایه‌گذاری کردند. انجمن اکنون در شرایط خوبی قرار دارد، حدود یک میلیارد تومان ذخیره مالی دارد، ساختمان دارد، مقرر شده مقبره صوراسرافیل در اختیار انجمن قرار گیرد تا پس از بازسازی به‌عنوان یک مکان فرهنگی و موزه مطبوعات از آن بهره‌برداری شود. در این مدت بارها برای همکاری‌که گرفتاری داشته‌اند (چه قضائی، چه مالی و چه حرفه‌ای) جلسات متعدد برگزار شده است. در این روزهای کرونایی، هیئت‌مدیره و بازرسان و دست‌اندرکاران انجمن، از اعضای که درگیر این بیماری بودند، نواشتم که بارها می‌بینم در آشپزی هم بسیاری درگیر همین چاله باورها و خوب و بدهای از پیش تعیین‌شده هستند. باورهایی که به ما می‌گویند چه غذایی خوب است و چه غذایی بد. اغلب مردم وقتی در اینستاگرام یا مستند‌های ماجراجویانه آشپزی خیره‌خوری در جنوب شرق آسیا را می‌بینند لب ور می‌چینند که این چه کاری است و این چه غذایی است. این همان جایی است که باورهای از پیش تزریق‌شده و کلیشه‌ای راه را برای شما از پیش تعیین کردند که این طعم خوب است یا نه. غافل از اینکه در همین ایران و از سال‌ها پیش تاکنون مردم مناطقی جیرجیرک‌ها را شکار و سرخ

چهره روز

آن مرد با واکسن آمد

مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها آمده است که آمریکایی‌های کاملا واکسنه‌شده می‌توانند بدون نیاز به ماسک پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری و معاشرت کرده یا در رستوران‌هایی با فضای باز شام بخورند. مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌های آمریکا اعلام کرد تعداد بستری‌شدگان و مرگ‌های ناشی از بیماری کرونا در هفته‌های گذشته کاهش یافته است. پیش از این هم اعلام شده بود اگر ۷۰ درصد افراد جامعه واکسن زده باشند می‌توانند بدون ماسک در مکان‌های عمومی حاضر شوند و با یکدیگر معاشرت کنند. این شانس جو بایدن بود که حساب اینستاگرامی POTUS وقتی عکس او به‌عنوان رئیس جمهور آمریکا را در نمایه خود داشت، این خیر خوشحال‌کننده را به آمریکایی‌ها اعلام کرد.

پشت‌چهره ۲-

امامعلی رحمان و موروثی کردن ریاست جمهوری

● رحمان در ۲۲ می ۲۰۱۶ در یک همه‌پرسی سراسری تعدادی از تغییرات قانون اساسی کشور را به تصویب رساند. یکی از تغییرات اصلی، لغو محدودیت شرایط ریاست‌جمهوری بود و به‌طور مؤثرتری به رحمان اجازه داد تا به همان اندازه که می‌خواهد در قدرت بماند. دیگر تغییرات کلیدی، غیرقانونی اعلام‌کردن احزاب سیاسی با نگرش‌های دینی بود و به این ترتیب، حذف حزب نهضت اسلامی تاجیکستان از سیاست تاجیکستان را نهایی کرد و حداقل سن واجد شرایط بودن نامزدهای ریاست‌جمهوری را از ۳۵ به ۳۰ سال کاهش داد که به پسر بزرگ‌تر او، رستم امامعلی، امکان می‌دهد هر زمان پس از سال ۲۰۱۷ نامزد ریاست‌جمهوری شود. در ژانویه ۲۰۱۷، رستم امامعلی به‌عنوان شهردار شهر دوشنبه منصوب شد که موقعیتی کلیدی محسوب شده و برخی تحلیلگران آن را کام بعدی وی برای به‌دست‌گرفتن ریاست دولت ارزیابی می‌کنند.

رحمان و خانواده‌اش کسب‌وکارهای بزرگ کشور ازجمله بزرگ‌ترین بانک را کنترل می‌کنند. در نوامبر ۲۰۱۸، راغون یک نیروگاه برق آبی برای حل مشکلات انرژی راه‌اندازی کرد. فساد اداری و استفاده غیرقانونی از قدرت رواج دارد.

امامعلی رحمان رابطه خوبی با ولادیمیر پوتین دارد. ولادیمیر پوتین هم یکی از شخصیت‌های برجسته اوراسیاست و به رحمان نشان ولادیمیر نووسکی را به پاس همکاری‌ها اعطا کرده است. روسیه مرز مشترکی با تاجیکستان ندارد، ولی پایگاه نظامی روسیه در تاجیکستان به بهانه مبارزه با تروریسم و قاچاق مواد مخدر از سوی افغانستان، خطری که هم آسیای مرکزی و هم روسیه را تهدید می‌کند، موجب نزدیکی تاجیکستان با روسیه شده

است. در مقابل، روسیه به کارگران بی‌کار تاجیک اجازه اقامت و کار در کشورش را داده است؛ موردی که گفته می‌شود یک‌سوم تولید ناخالص داخلی تاجیکستان از محل پول‌هایی است که این مهاجران از روسیه برای خانواده‌های خود در تاجیکستان ارسال می‌کنند. آگاهی شهروندان تاجیکستان از روسی و نبود اشتغال در تاجیکستان، کارگران مهاجر را ناگزیر به تسلیم به کارهای سخت با درآمدهای کم در روسیه کرده است. کمبود نیروی انسانی در سنین کار در تاجیکستان و خانوارهایی که اعضای از آنان در روسیه اقامت دارند، در ترکیب جمعیت و بافت اجتماعی آن تأثیر منفی داشته است. روسیه به‌جای سرمایه‌گذاری در بخش‌های اشتغال‌زا، در تاجیکستان پایگاه نظامی دارد. نگهداری نیروی نظامی در روسیه با نگهداشت مهاجران کاری تاجیک در روسیه موازنه می‌شود.

فضای فرهنگی تاجیکستان برای پذیرش فرهنگ ایرانی اگرچه با کوشش‌های زیاد ایران در آغاز خوب

بود، ولی به سبب پاره‌ای تحولات منطقه‌ای و نیز افراط‌گرایی‌ها، به سردی گرایید. ایران نقشی سازنده در برقراری صلح و ثبات در تاجیکستان بعد از جنگ خانمان‌سوز داخلی داشت، ولی روسیه آن را به نفع خود مصادره کرد. دولت تاجیکستان هم با برقراری آشتی ملی، نیروهای اپوزیسیون در داخل دولت را در قدرت سهیم کرد و با ترغذهایی در طول سال‌ها به تدریج آنها را استقلاله و قدرت را از دست آنان خارج کرد و حزب نهضت اسلامی را منحل و ریاست خود را با ایران تیره کرد؛ به‌ویژه در پذیرش عضویت دائمی ایران در سازمان شاگنهای سنگ‌اندازی کرد.

برخی افراط‌گرایی‌ها در تاجیکستان علیه ایران و نهادهای ایرانی در تاجیکستان موجب تیرگی بلندمدت روابط بین دو کشور شد؛ درحالی‌که ایران کمک‌های شایان مادی و معنوی به تاجیکستان ارائه داده است. ساخت نیروگاه سنگ نوده ۲ بر روی رود پنج، کاری عظیم و افتخار‌آمیزی است که ایران در تاجیکستان انجام داده و با به‌کارگماردن نیروهای فنی تاجیکستان در بهره‌برداری از نیروگاه، امکان بهره‌برداری از آن از سوی این نیروها بعد از خروج ایران را امکان‌پذیر کرده است. احداث تونلی پنج‌کیلومتری در تاجیکستان که بخش شمال غربی کوهستانی این کشور را که در زمستان‌ها ارتباط آن با بقیه نقاط کشور قطع می‌شد، نقش مهمی در کمک‌های فنی و مالی ایران به تاجیکستان داشته است. کمک‌های ایران برای تغییر القا و آموزش «الفبای نیاکان» برای کمک استفاده تاجیکان از منابع فارسی، اقدامی درخور تقدیر است که اگرچه از سوی مردم فرهنگی تاجیکستان مورد استقبال و تحسین قرار گرفته، ولی آقای رحمان به آن چندان علاقه‌ای نشان نمی‌دهد و به بهانه حفظ هویت تاجیکی، اهمتami در تغییر حروف از کرلیلیک به فارسی انجام نمی‌دهد. اهدای تعداد زیادی منابع فارسی به کتابخانه‌های تاجیکستان از سوی ایران و تخصیص بورسیه‌های تحصیلی به تاجیکستان از سوی ایران برای آقای رحمان خوشایند نبوده است. آقای رحمان فراموش کرده که در دوره سخت و بحرانی، ایران به تاجیکستان کمک‌های زیادی کرده است و رژه نیروهای نظامی ایران در شهر دوشنبه در موقعیت بحرانی تاجیکستان، موجب قوت قلب حکومت تاجیکستان شده بود و گفته بودند: «ارثش ایران در فاصله دوساعتی تاجیکستان» مدرسان تاجیکان است.

❖بخش اول این یادداشت دیروز منتشر شد.